

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ МАЛОГО ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

© 2015 ФІЛИПОВА С. В., БОГАЧЕНКО А. В.

УДК 330:338.2

Філіпова С. В., Богаченко А. В. Проблеми визначення поняття малого промислового підприємництва та його нормативно-правове забезпечення

Метою даної статті є виявлення проблеми визначення поняття малого промислового підприємництва. Розглянуто нормативні джерела стосовно визначення понять промислового підприємництва та малого підприємництва, а також їх значення. На основі аналізу нормативних джерел і наукових думок дано визначення поняття малого промислового підприємництва, виявлено його місце в структурі національного господарства. Вказано ознаки та особливості малого промислового підприємництва України та проаналізовано нормативно-правове забезпечення його державної підтримки. У результаті дослідження виявлено відсутність виділення окремих програм для розвитку саме малого підприємництва промислового сектора. Нормативно-правове забезпечення представлено значною кількістю нормативних документів, що недостатньо узгоджені між собою та частіше не мають реального механізму реалізації, а несуть здебільшого декларативний характер або мають вигляд заяви про намір.

Ключові слова: мале підприємництво, мале промислове підприємництво, нормативно-правове забезпечення, проблеми розвитку.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 12.

Філіпова Світлана Валеріївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри обліку, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет (пр. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: kafedra_oaia@mail.ru

Богаченко Альона Вікторівна – аспірантка, кафедра обліку, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет (пр. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: alenavf@mail.ru

УДК 330:338.2

UDC 330:338.2

Філіпова С. В., Богаченко А. В. Проблемы определения понятия малого промышленного предпринимательства и его нормативно-правовое обеспечение

Целью данной статьи является выявление проблемы определения понятия малого промышленного предпринимательства. Рассмотрены нормативные источники, касающиеся определения понятий промышленного предпринимательства и малого предпринимательства, а также их значения. На основе анализа нормативных источников и научных мыслей дано определение понятия малого промышленного предпринимательства, выявлено его место в структуре национального хозяйства. Указаны признаки и особенности малого промышленного предпринимательства Украины, а также проанализировано нормативно-правовое обеспечение его государственной поддержки. результате исследования выявлено отсутствие выделения отдельных программ для развития именно малого предпринимательства промышленного сектора. Нормативно-правовое обеспечение представлено большим количеством нормативных документов, недостаточно согласованных между собой и зачастую не имеющих реального механизма реализации, а несущих преимущественно декларативный характер или имеющих вид заявления о намерении.

Ключевые слова: малое предпринимательство, малое промышленное предпринимательство, нормативно-правовое обеспечение, проблемы развития.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 12.

Філіпова Світлана Валеріївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедрою учета, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет (пр. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: kafedra_oaia@mail.ru

Богаченко Алена Вікторівна – аспірантка, кафедра учета, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет (пр. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: alenavf@mail.ru

Filippova S. V., Bogachenko A. V. Problems of Definition of the Notion of Small Industrial Business, its Regulatory-Legal Support

The article is aimed to identify the problem of definition of the notion of small industrial business. The normative sources related to defining the notions of both industrial entrepreneurship and small business, as well as their values, have been discussed. Based on an analysis of both the normative sources and the scientific thoughts, a definition of small industrial business has been given, its place in the structure of national economy has been identified. Characteristics and peculiarities of Ukrainian small industrial enterprises has been specified, also the regulatory-legal provision of the related State support has been analyzed. The research identified unavailability of allocation of individual programs for the development in case of small businesses in the industrial sector. The regulatory-legal support is represented by a large number of normative documents, which are not congruent and often have no real mechanism for implementing, mostly they reveal declaratory nature or have been written as declarations of intent.

Key words: small business, small industrial business, regulatory-legal support, development problems.

Pic.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 12.

Filippova Svetlana V. – Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department, Department of Accounting, Analysis and Audit, Odessa National Polytechnic University (pr. Shevchenko, 1, Odessa, 65044, Ukraine)

E-mail: kafedra_oaia@mail.ru

Bogachenko Alona V. – Postgraduate Student, Department of Accounting, Analysis and Audit, Odessa National Polytechnic University (pr. Shevchenko, 1, Odessa, 65044, Ukraine)

E-mail: alenavf@mail.ru

Мале підприємництво є важливим сектором ринкової економіки. Воно дає ринковій економіці гнучкість та служить фактором структурної перебудови, крім того, мобілізує як фінансові, так і виробничі ресурси населення. Світова практика свідчить, що навіть у країнах зі стабільною економікою

мале підприємництво відіграє важливу роль у формуванні стабільності як економіки, так і суспільства. Тому активізація і стимулювання зростання сектора малого підприємництва, підвищення рівня його ефективності дуже важливі для економіки країни та певного регіону. Мале підприємництво є форматором середнього класу,

який є основою соціальної стабільності. Орієнтування країни на Європейську інтеграцію передбачає затвердження України як демократичного, соціально відповідального суспільства, де на сьогоднішній день з усією гостротою ставиться проблема формування та зміцнення позицій середнього класу – класу дрібних і середніх власників майна.

У сучасному кризовому економічному та політичному становищі та в результаті втрати частини ринків збуту промисловість зазнає значних втрат. Страждають і малі промислові підприємства, які, з одного боку, мають переваги малого підприємництва, а з іншого – сприяють залученню до процесу виробництва ресурсів, які не використовуються великими підприємствами, та задовольняють диференційований виробничий і невиробничий попит, освоєння нових ринків і т. д. Важливо дати чітке визначення поняття малого промислового підприємництва та визначити його особливості, щоб визначити його значення для економіки. Розглядаючи існуючі нормативно-правові джерела, можна виявити ряд складнощів, пов'язаних із визначенням поняття малого промислового підприємництва.

Проблемами малого підприємництва займається на сьогоднішній день чимало вчених. Висвітленню проблем малого підприємництва приділено увагу в працях таких провідних науковців, як: Варналій З. С., Воротіна Л. І., Колеснікова Л. А., які акцентують увагу на підходах до вирішення проблем розвитку малого підприємництва. Вагомий внесок у дослідження та аналіз проблем та перспектив розвитку малого підприємництва зробили Половен О. В., Петренко К. Г., Румянцева С., Стричак Г. В., Кондратюк Т. [1–5] та інші. Однак на деякі питання щодо проблем розвитку малого підприємництва та малого промислового підприємництва в Україні ще не знайдено відповідей.

Слід відзначити відсутність чіткого визначення поняття малого промислового підприємництва і взагалі поняття промислового підприємництва та чіткого механізму стимулювання даного сектора економіки країни.

Мале підприємництво представлене майже в усіх галузях господарства, і в кожній відіграє не тільки притаманну йому роль, а й має свої особливості відповідно до кожної галузі. Ефективна діяльність будь-якого господарського суб'єкта залежить не тільки від стрімкого розвитку ринкової економіки, а й від якісного правового забезпечення. Але нормативними актами не визначено чіткого та єдиного поняття промислового підприємства, що обумовлює актуальність даної теми. *Метою* статті є дослідження поняття малого промислового підприємництва та його нормативно-правової бази.

Промисловий сектор відіграє ключову роль в економіці України, тому розуміння структури і тенденцій у цій сфері набуває важливого значення для політиків, оскільки «цей сектор має надзвичайний вплив на загальний стан здоров'я української економіки, у тому числі її експортний потенціал» [6].

Промисловість – провідна галузь народного господарства, що забезпечує потреби господарства в паливі, енергії, сировині, матеріалах; це заводи, фабрики, шахти, електростанції – сукупність підприємств, що

зайняті виробництвом необхідних знарядь як для самої промисловості, так і для інших галузей народного господарства [7].

Відповідно до ст. 42 Господарського кодексу України «підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку» [8].

Підприємства в Україні поділяються на види та можуть існувати в організаційно-правових формах відповідно до ст. 63 Господарського Кодексу України.

У законодавстві України не існує правової норми, яка б чітко дала визначення поняття малого промислового підприємництва. Крім того, немає чіткого визначення поняття і промислового підприємства, але воно широко використовується в багатьох нормативних актах. Наприклад, у Наказі Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Правил безпеки в газовому господарстві коксохімічних підприємств і виробництва: «статутний суб'єкт, що має право юридичної особи і здійснює виробництво та реалізацію продукції певних видів з метою отримання прибутку» [9].

Відповідно до Конвенції про допомогу у випадках виробничого травматизму № 121 «промислове підприємство охоплює всі підприємства, які відносяться до таких галузей економічної діяльності: добувна промисловість, переробна промисловість, будівництво, електроенергія, газ, водопостачання і санітарне обслуговування, транспорт, склади і служби зв'язку» [10].

Отже, підсумовуючи огляд поняття «промислове підприємство», можна дати йому таке визначення: це самостійний, зареєстрований суб'єкт господарювання, що діє в рамках, встановлених законом, що зайнятий виготовленням продукції, виконанням робіт і наданням послуг промислового характеру з метою отримання прибутку.

Відповідно до Господарського кодексу України до суб'єктів малого підприємництва відносять юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності або фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України (далі – НБУ).

Виходячи з цього визначення можна зробити висновки не тільки про критерії визначення малого підприємництва, а і те, що відповідно до нормативного акта, поняття малого підприємництва є ширшим від поняття малого підприємства. Адаже мале підприємництво може бути представлене як юридичною особою, так і бути зареєстрованою фізичною особою – підприємцем. А поняття «мале підприємство» означає, що цей суб'єкт господарської діяльності є саме юридичною особою.

З огляду на визначені законом ознаки малого підприємництва можна сформулювати таке визначення: *мале промислове підприємництво (далі – МПП) – це безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність з виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг промислового характеру, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у вигляді юридичної особи чи фізичної особи – підприємця у порядку, встановленому законодавством, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом НБУ.*

До ознак малого промислового підприємництва можна віднести ознаки, які притаманні підприємству в цілому:

- ✦ виробничо-технологічна;
- ✦ організаційно-економічна єдність;
- ✦ повна господарська самостійність.

Виробничо-технологічна єдність підприємства проявляється в тому, що воно використовує комплекс виробничих засобів технологічно взаємопов'язаних між собою, що забезпечує виробництво певної продукції. Діяльність усіх підрозділів підприємства основного, допоміжного та інших обслуговуючих виробництв підпорядкована виконанню однієї й тієї ж виробничої програми.

Організаційно-економічна єдність визначається наявністю на підприємстві єдиного виробничого колективу працюючих, єдиної системи керівництва, діяльність яких спрямована на виконання єдиної виробничої програми.

Господарська самостійність обумовлюється тим, що підприємство самостійно визначає, що і скільки виробляти, у кого та які ресурси придбати, кому по яких цінах продавати, як розподіляти одержані доходи [11].

Малі промислові підприємства – невід'ємна частина економіки багатьох індустріально розвинених країн. Вони виконують ряд найважливіших соціально-економічних функцій, що відзначалося вище. Крім того, вони сприяють залученню до процесу виробництва ресурсів, що не використовуються великими підприємствами, задоволенню диференційованого виробничого і невиробничого попиту, освоєнню нових (у т. ч. зарубіжних) ринків тощо.

Місце і роль МПП у структурі національного господарства можна визначити з трьох сторін (рис. 1):

- ✦ як частина реального сектора економіки (промисловості), частиною якого, крім малого і середнього, є і велике підприємництво;
- ✦ як частина малого підприємництва в цілому;
- ✦ як важлива складова частина підприємництва.

Мале промислове підприємство має свої особливості, які відрізняють його від малого підприємництва непромислового характеру (непромислових форм малого підприємництва):

- ✦ організація промислового підприємництва є більш складним процесом на відміну від організації у сфері послуг, цей процес потребує

значних технологічних знань, наявності специфічного обладнання (частіше досить дороге), відповідна кваліфікація працівників;

- ✦ деякі види промислової діяльності потребують додаткового ліцензування та узгодження як його розміщення територіально з відповідними державними органами, та необхідність дотримання чітких норм якості та виробництва;
- ✦ продукція МПП зазвичай більш фондомістка, ніж малих підприємств іншої галузевої орієнтації, відповідно за інших рівних умов, рентабельність МПП нижче, отже, і умови для виживання у конкурентному середовищі складніші.

Рис. 1. Місце і роль МПП у структурі національного господарства

Нормативна база з підтримки малого промислового підприємництва може бути представлена двома блоками документів:

- 1) нормативні документи (закони, укази Президента України, декрети, програми та інше) з підтримки малого та середнього підприємництва;
- 2) нормативні документи стосовно підтримки та розвитку промисловості країни та регіону.

Підтримка малого підприємництва вкрай важлива для кожної країни. В Україні з часу її незалежності було прийнято ряд нормативних актів та розроблені програми з підтримки малого та середнього підприємництва. Але вони частіше мали декларативний характер або у вигляді заяви про наміри, оскільки для своєї реалізації не мали під собою ресурсів та не знаходили відповідального відображення у бюджеті країни. Іншою проблемою є нечіткий механізм реалізації програми на етапі отримання коштів для розвитку малого підприємництва. Підтвердженням цього судження може бути статистика використання виділених коштів на фінансування заходів регіональних програм розвитку малого підприємництва (табл. 1).

Відповідно до узагальненого звіту про стан виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні у 2012 р. [12] необхідно відмітити значну диспропорцію в обсягах фактичного фінансування заходів регіональних програм розвитку малого підприємництва, яка спостерігається в окремих регіонах (рис. 2).

Таблиця 1

Фінансування заходів регіональних програм розвитку малого та середнього підприємництва

Рік	Передбачено фінансування	Фактично профінансовано	Відсоток використаних коштів
2010	37656,1	6959,1	18,5
2011	42139,5	11094,7	26,3
2012	30708,7	14814,7	48,25

Відповідно до узагальненого звіту про стан виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні «у Волинській, Одеській областях та в м. Києві у звітному періоді на реалізацію програмних заходів використано 100% запланованих коштів. Якщо Рівненська, Сумська, Чернігівська, Чернівецька, Донецька, Івано-Франківська та Кіровоградська області забезпечили значні обсяги фінансування у порівнянні з іншими регіонами – від 90 до 98 %, то Полтавська, Херсонська області - лише по 5,5%» [12].

На сьогоднішній день нормативно-правові документи, що стосуються підтримки МПП, з урахуванням програм розвитку промисловості можна згрупувати залежно від їх функціонального призначення на законодавчі акти:

- 1) які є організаційно-правовою основою;
- 2) реєстраційно-дозвільного характеру;
- 3) забезпечення державного регулювання;
- 4) фінансово-кредитного забезпечення;
- 5) впровадження міжнародних принципів сприяння розвитку малого підприємництва.

Відповідно до цього групування до нормативно-правової бази підтримки та стимулювання малого про-

мислового підприємництва можна віднести 3 – 5 групи (табл. 2).

Серед зазначених нормативних актів у табл. 2 є документи про створення фондів з підтримки малого та середнього підприємництва з ініціативи держави та міжнародних організацій. Таким чином, можна зробити висновок, що нормативно-правова база досить велика. Слабкими моментами є узгодженість нормативних документів та механізм реалізації законодавчих актів, указів та програм з підтримки, і саме їх вдосконалення має бути головним завданням у підтримці малого та середнього промислового підприємництва.

ВИСНОВКИ

Поняття малого промислового підприємництва є досі нормативно не обґрунтованим. У даній роботі було дане своє визначення поняття МПП на основі поняття малого підприємництва та його критеріїв та поняття промислового підприємства. В Україні розроблено чимало нормативних документів, що покликані підтримувати та стимулювати розвиток малого і середнього підприємництва. Але ці документи надто загальні та не враховують особливості і відмінності потреб у виробничій та невиробничій сферах. Мале промислове підприємство має свої особливості, які відрізняють його від малого підприємництва непромислового характеру – передусім більшою фондомісткістю, необхідністю спеціальних знань та підготовки, досвіду і технічної підготовки та ін.

Крім того, нормативно-правове забезпечення державної підтримки підприємництва на стадії реалізації на місцевому рівні часом не чітке, а механізм реалізації даного нормативно-правового забезпечення не узгоджений, що призводить до чималих складнощів для отримання доступу до виділених коштів для реалізації

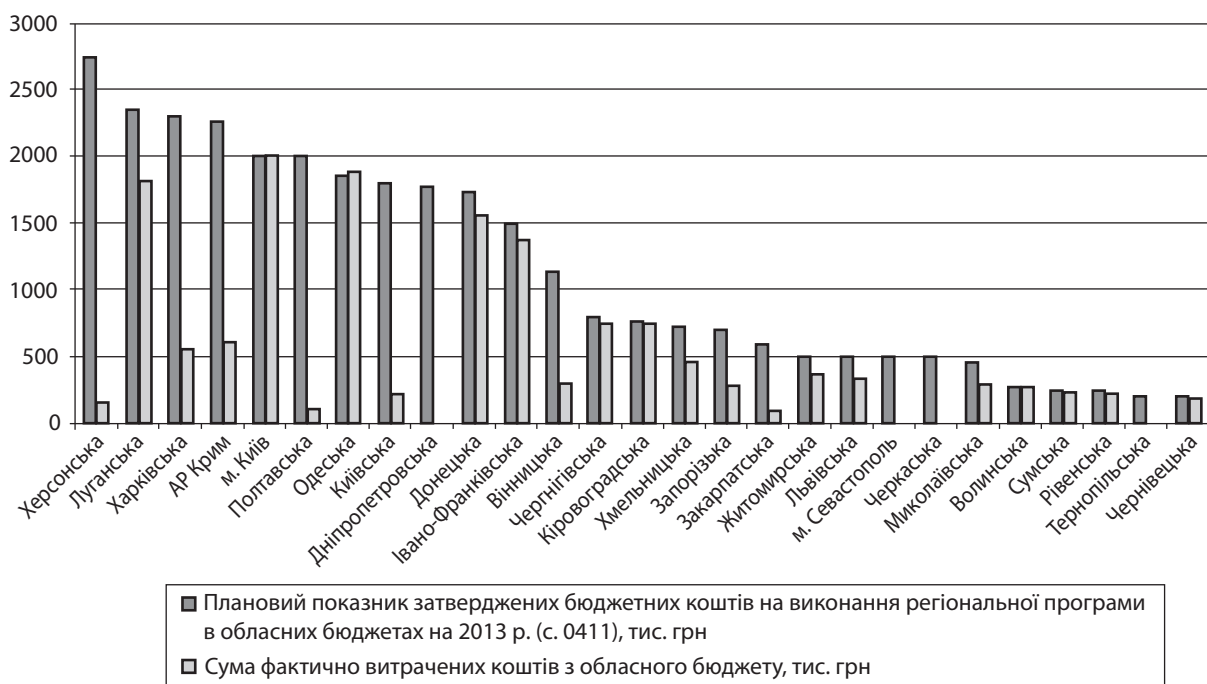

Рис. 2. Інформація про стан фінансування регіональних програм розвитку малого підприємництва у 2012 р.

Джерело: узагальнений звіт про стан виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні у 2012 р. [12].

Нормативно-правове забезпечення підтримки та стимулювання діяльності малого промислового підприємства

Дата і номер документа	Назва документа	Орган, що прийняв
Нормативно-правові акти із забезпечення державного регулювання розвитку МПП		
23.07.1998 р. № 817/98, поточна редакція від 08.06.2004 р.	Указ «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності»	Президент України
15.07.2000 р. № 906/2000, поточна редакція від 25.05.2004 р.	Указ «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності»	
21.12.2000 р. № 2157-III	Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»	Верховна рада України
11.09.2003 р. № 1160-IV	Закон України «Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності»	
01.06.2005 р. № 901/2005	Указ «Про деякі заходи щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики»	Президент України
05.04.2007 р. № 877-V	Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»	Верховна рада України
26.04.2007 р. № 667	Постанова «Про затвердження Положення про Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва»	Кабінет Міністрів України
09.08.2008 р. № 698/2008	Указ «Про невідкладні заходи щодо вдосконалення державного регулювання господарської діяльності»	Президент України
22.03.2012 р. № 4618-VI	Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»	Верховна рада України
28.08.2013 р. № 641-р	Розпорядження «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014 – 2024 роки»	Кабінет Міністрів України
12.02.2015 № 191-VIII	Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)»	Верховна рада України
Нормативно-правові акти фінансово-кредитного забезпечення діяльності МПП		
07.08.1995 р. № 687	Постанова «Про Український фонд підтримки підприємництва»	Кабінет Міністрів України
01.06.1998 р. № 574/98	Указ «Про Німецько-Український фонд»	Президент України
15.04.2009 р. № 449	Постанова «Про затвердження Порядку використання у 2009 році коштів Стабілізаційного фонду для здешевлення кредитування проектів малого та середнього бізнесу, зокрема таких, що впливають на підвищення рівня зайнятості населення»	Кабінет Міністрів України
27.01.2010 р. № 68	Постанова «Про деякі питання надання суб'єктам малого та середнього підприємництва кредитно-гарантійної підтримки»	
12.10.2010 р. № 923	Постанова «Про затвердження Порядку використання у 2010 році коштів, передбачених у державному бюджеті для мікрокредитування суб'єктів малого підприємництва»	
12.12.2011р. №1396	Постанова «Про утворення Державної інноваційної небанківської фінансово-кредитної установи «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу»	Кабінет Міністрів України
Нормативно-правове забезпечення впровадження міжнародних принципів сприяння розвитку малого підприємництва		
17.01.1997 р.	Угода «Про підтримку і розвиток малого підприємництва в державах – учасниках СНД»	Міжнародний документ
19.06.2000 р.	Європейська хартія малих підприємств	Міжнародний документ
02.07.2008 р. № 603/2008	Указ «Питання впровадження в Україні принципів Європейської хартії малих підприємств»	Президент України

підтримки МПП. Якщо намічені стратегічні напрямки будуть якісно реалізовані, мале промислове підприємство України зміцнить свої позиції в загальній структурі вітчизняної економіки і візьме курс на європейський рівень розвитку, а отже, збільшиться його внесок у соціально-економічний розвиток нашої країни. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варналій. – 4-те вид. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2008. – 302 с.

2. Варналій З. С. Застосування податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності в умовах впровадження норм Податкового кодексу України / З.С. Варналій // Малий і середній бізнес. – 2012. – № 4. – С. 32 – 37.

3. Стричак Г. В. Державна підтримка підприємств малого та середнього бізнесу / Г. В. Стричак, О. Д. Франків // Науковий вісник БДФА. Серія «Економічні науки»: зб. наук. праць / Гол. ред. В. В. Прядко; Міністерство Фінансів України, БДФА. – Чернівці, 2008. – Вип. 2. – С. 471 – 478.

4. Кондратюк Т. Державна політика підтримки малого бізнесу: зміст і механізм реалізації / Т. Кондратюк // Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 2001. – № 4. – С. 111 – 118.

5. Половен О. В. Особливості управління малим підприємством / О. В. Половен, К. Г. Петренко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 131 – 135.

6. Промисловий сектор України: аналіз і останні тенденції. Технічна записка [TN/02/2014] / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Німецька консультативна група [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.beratergruppe-ukraine.de/download/TN/TN_02_2014_ukr.pdf?PHPSESSID=89247f7844605f64bbc9327b8b45548a

7. Користін О. Є. Економічна безпека: навч. посібник / О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко та ін.; за ред. О. М. Джужі. – К.: Алерта, КНТ; Центр навчальної літератури, 2010. – 368 с.

8. Господарський кодекс України // ВВР. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

9. Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Правил безпеки в газовому господарстві коксохімічних підприємств і виробництв» від 27.03.2007 № 61 // Офіційний вісник України від 14.05.2007. – 2007 р. – № 32. – С. 100 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0441-07>

10. Конвенція про допомогу у випадках виробничого травматизму N 121 (ст.1), м. Женева, 8 липня 1964 року // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_306

11. Організація та планування діяльності підприємств: науково-методичний посібник / Кер. авт. кол-ву, наук. ред. – д-р екон. наук. проф. О. П. Сологуб. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 432 с

12. Узагальнений звіт про стан виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні у 2012 році // Офіційний сайт Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrp.gov.ua/info/1101>

REFERENCES

Kondratiuk, T. "Derzhavna polityka pidtrymky maloho biznesu: zmist i mekhanizm realizatsii" [Government policy to support small businesses: content and mechanisms]. *Visnyk Ukrainy Akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydenty Ukrainy*, no. 4 (2001): 111-118.

Korystin, O. Ye. *Ekonomichna bezpeka* [The economic security]. Kyiv: Alerta, KNT; Tsentr navchalnoi literatury, 2010.

[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

[Legal Act of Ukraine] (2007). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0441-07>

[Legal Act of Ukraine]. Ofitsiyni veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_306

Orhanizatsiia ta planuvannia diialnosti pidpriemstv [Organization and planning activity]. Kyiv: Korporatsiia, 2005.

Poloven, O. V., and Petrenko, K. H. "Osoblyvosti upravlinnia malym pidpriemstvom" [Features of small business]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (2009): 131-135.

"Promyslovyy sektor Ukrainy: analiz i ostanni tendentsii" [The industrial sector of Ukraine: Analysis and latest trends]. http://www.beratergruppe-ukraine.de/download/TN/TN_02_2014_ukr.pdf?PHPSESSID=89247f7844605f64bbc9327b8b45548a

Strychak, H. V., and Frankiv, O. D. "Derzhavna pidtrymka pidpriemstv maloho ta serednyoho biznesu" [State support for small and medium businesses]. *Naukovyy visnyk BDFa. Seriia «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2008): 471-478.

"Uzahalnenyi zvit pro stan vykonannia rehionalnykh program rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini u 2012 rotsi" [Synthesis report on the implementation of regional programs of development of small business in Ukraine in 2012]. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z pytan rehuliatornoj polityky ta rozvytku pidpriemnytstva. <http://www.dkrp.gov.ua/info/110>

Varnalii, Z. S. *Male pidpriemnytstvo: osnovy teorii i praktyky* [Small business: basic theory and practice]. Kyiv: Znannia; KOO, 2008.

Varnalii, Z. S. "Zastosuvannia podatkovoho stymulivannia sub'iektiv pidpriemnytsoi diialnosti v umovakh vprovadzhennia norm Podatkovoho kodeksu Ukrainy" [The use of tax incentives for businesses in the implementation of the Tax Code of Ukraine]. *Malyi i serednii biznes*, no. 4 (2012): 32-37.